

In memoriam **Maia-Ülle Väkräm**

29.9.1932–23.3.2024

Tämän vuoden maaliskuussa päättyi Tallinnan ja Tampereen yliopistojen pitkäaikaisen lehtorin, Emakeele seltsin jäsenen ja Lähivertailujen viidennen numeron toimittajan Maia Väkrämin elämä. Nykyisin vertaisarvioitu tieteellinen aikakauslehti Lähivertailuja aloitti suomalaisvirolaisen kontrastiiviseminaarin esitelmien pohjalta kirjoitettujen artikkelien kokoelmana. Seminaarin järjestivät Suomessa työskentelevät viron kielen lehtorit vuorollaan, ja Lähivertailuja ilmestyi seminaarin järjestäneen yliopiston julkaisusarjassa. Siten Lähivertailujen kahdeksan artikkelia sisältänyt 5. numero (1992) ilmestyi Tampereen yliopiston julkaisusarjassa ja numeron toimitti viron kielen lehtori Maia Väkräm.

Valmistuttuaan Tallinnan Pedagogisesta Instituutista Maia Väkräm aloitti opettajanuransa nykyisessä Tallinnan Reaalikoulussa, silloisessa Tallinnan 2. lukiossa. Kirjassaan Piirilkõndija tee. Nõukogude Eestist vabasse Euroopasse (Varrak 2012) Kirsti Tammik on kuvannut opettajaansa seuraavasti:

Käsitys siitä, että meillä oli mukava ja erityinen luokka, muodostui pikkuhiljaa. Tärkeä rooli luokkahengen nostattamisessa oli nuorella luokanvalvojallamme Maia Väkrämilla, joka oli vain yhdeksän vuotta meitä vanhempi ja tullut opettajaksemme suoraan yliopistosta. Hän sai huolehdittavakseen lauman lapsia, pieniä ihmisenalkuja, joista moni kietoutui tiukasti hänen helmoihinsa – kukin omalla tavallaan. Minulle Maia Väkräm ei ollut vain luokanvalvoja ja äidinkielen opettaja, vaan myös viisauden, kärsivällisyyden ja lämpimyden ilmentymä.

Reaalikoulun jälkeen Maia Väkramin opettajantie jatkui Eduard Vilden nimisessä Tallinnan Pedagogisessa Instituutissa, jossa hänen harteillaan oli ulkomaisen kirjallisuuden opettaminen tuleville viron kielen filologeille. Perusteellisten, kirjallisuutta koskevien tietojen lisäksi Maian opiskelijat pääsivät osallisiksi hänen monipuolisesta opettajankokemuksestaan, ymmärtäväisyydestään ja lämmöstään.

Vuonna 1986 Maia Väkramista tuli Tampereen yliopiston viron kielen lehtori yli kymmeneksi vuodeksi. Elettiin murrosaikaa, ja 80-luvun loppu toi mukanaan Viro-buumiin, joka näkyi lehtorin työssä siten, että taustoja piti jatkuvasti avata ja oloja selittää. Lähivertailujen 10. numerossa ilmestyneessä haastattelussa Maia on kuvannut lehtorintyötään Lembit Vaballe seuraavasti:

Arkimurheet jäävät auditorion oven taakse, kun astuu reippain askelin pyhäpäivän tunnelmissa opiskelijoidensa eteen! Jokainen luento, jokainen tunti on kuin jonkin uuden luominen, mikä toistuessaan saa aina uuden vivahteen.

Maia päättää haastattelun Robert Faehlmania mukaillen:

Elipä kerran opettaja. Hän syntyi, kävi koulua, teki työtä. Muuta hänestä en tiedä, mutta olipa hän opettaja.

Maia Väkramia jää kiitollisena ja suurella lämmöllä muistamaan suuri joukko opiskelijoita molemmiin puolin Suomenlahtea. Viron valtio kunnioitti arvostetun lehtorin ja virolaisen kulttuurin välittäjän työtä Maarjamaan Ristin V luokan ansiomerkillä.

Annekatriin Kaivapalu
Maia Väkramin opiskelija
Tallinnan Pedagogisessa Instituutissa
1981–1986